

100%

KOMUNITY PRO
ZELENOU ENERGIÍ

KROKY KE
100% OBNOVITELNÉ
ENERGIÍ NA MÍSTNÍ
ÚROVNI V EVROPĚ

MOTIVACE
PŘÍSTUPY
PŘÍKLADY

Climate Alliance

LEGAMBIENTE

PARTNEŘI

CLER, síť pro energetickou přeměnu (Francie)

Projektový koordinátor

www.cler.org

Yannick Régnier

yannick.regnier@cler.org

AF-CITYPLAN s.r.o. (Česká republika)

www.af-cityplan.cz

Paulína Pidaná

paulina.pidana@afconsult.com

Climate Alliance / Klima-Bündnis / Alianza del Clima e.V.

www.climatealliance.org

Angela Hanisch

europe@climatealliance.org

Climate Alliance Austria (Rakousko)

www.klimabuendnis.at

Georg C. Priesner

georg.priesner@klimabuendnis.at

Community Energy Scotland (Skotsko, VB)

www.communityenergyscotland.org.uk

Simon Mc Kinney

simon.mckinney@communityenergyscotland.org.uk

deENet (Německo)

www.deenet.org

Pia Buschmann

p.buschmann@deenet.org

Energiaklub (Maďarsko)

www.energiaklub.hu/en

Lilla Csanaky

energiaklub@energiaklub.hu

Innergies (Belgie)

www.tepos.be

Frédéric Praillet

fpraillet@innergies.be

Legambiente (Itálie)

www.legambiente.it

Edoardo Zanchini

e.zanchini@legambiente.it

Rurener

www.rurener.eu

Christelle Lefevre

France@rurener.eu

Slovenski E-Forum (Slovinsko)

www.se-f.si

Gorazd Marinček

gorazd.marincek@se-f.si

Solagro (Francie)

www.solagro.org

Isabelle Meiffren

Isabelle.meiffren@solagro.asso.fr

University Vasile Alecsandri Bacău (Rumunsko)

www.ub.ro/fr/

Liliana Topliceanu

lili@ub.ro

OBSAH

5 - KLÍČE K ÚSPĚCHU

PROČ SE STÁT 100% OZE KOMUNITOU

6 - BUDOVÁNÍ POLITICKÉ VŮLE

BUĎTE TVŮRCI VLASTNÍHO ŽIVOTA A ROZVOJE

UDRŽTE PENÍZE DOMA MÍSTO JEJICH VYHAZOVÁNÍ OKNEM

OD UHLÍ K OZE, OBDOBÍ ZMĚNY A VYTVÁŘENÍ NOVÝCH PRACOVNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ

8 - PŘIPOJTE SE K EVROPSKÉMU Hnutí 100% OZE REGIONY

EVROPSKÁ DEFINICE A ŠTÍTEK PRO 100% OZE KOMUNITY

POSÍLENÍ SOUDRŽNOSTI A SOLIDARITY MEZI MĚSTY A VENKOVEM

9 - KDYSI DÁVNO ... JAK TO VŠECHNO ZAČALO

GÜSSING : STAROSTA VIZIONÁŘ

SPOLUPRACUJTE

10 - NEBUĎTE SAMI : SPOLUPRACUJTE VE SPRÁVNÉ MÍŘE

SPOLUPRÁCE BEZ HRANIC

PROVINCIE LUCEMBURK STANOVUJE KOLEKTIVNÍ RÁMEC A NÁSTROJE

11 - LIDSKÉ ZDROJE A DOVEDNOSTI

PŘIPRAVTE SI „SADU NÁSTROJŮ KE STARTU A PŘEŽITÍ“

NE BEZ MÉHO ENERGETICKÉHO TÝMU

KROK ZA KROKEM

12 - POČÁTEČNÍ HODNOCENÍ : CÍL A METODY

NEUTOPTĚ SE V ČÍSLECH, MĚJTE REÁLNÉ AMBICE

MÉNĚ JE ČASTO VÍCE

13 - VYPRACOVÁNÍ SEAPU : ZAPOJENÍ MÍSTNÍCH AKTÉRŮ

ČERSTVÉ NÁPADY VYUŽITÍ BIOMASY V MIRNA VALLEY

NÁRODNÍ POROTA PRO VYLEPŠENÍ SEAPU VE FOIANO DELLA CHIANA

14 - A ... AKCE

BIOPLYNOVÉ SCHÉMA V ALBIGEOIS A BASTIDES

OPAKOVATELNÝ MODEL IZOLACE ŠKOL

KONTROLA SEAPU A POKRAČOVÁNÍ

15 - FINANCOVÁNÍ PROJEKTŮ ÚZEMNÍHO ZÁJMU

OSTATNÍ PŘÍKLADY

VELKÁ LOTERIE PODPORUJE VĚTRNÉ FARMY

JINDŘICHOVICE POD SMRKEM : FINANČNÍ PODPORA OBČANŮM

ZŮSTAŇTE VE HŘE

16 - DOSÁHNĚTE NA EVROPSKOU ÚROVEŇ, PŘIPOJTE SE K PAKTU STAROSTŮ A PRIMÁTORŮ

PAKT STAROSTŮ A PRIMÁTORŮ SE PRO VENKOVSKÉ KOMUNITY STÁVÁ DOSAŽITELNÝM

VŽDY EXISTUJE CESTA, JAK SE K PAKTU PŘIPOJIT

17 - SÍTĚ

18 - PARTNEŘI 100% OZE KOMUNIT, NÁSTROJE, WEBOVÉ STRÁNKY

ÚVOD

KLÍČE K ÚSPĚCHU

Energetické a klimatické cíle EU pro rok 2030, rozšířené v roce 2014, vyžadují zapojení všech a všude. V dynamickém uspořádání k intenzifikaci venkovských území, jakož i měst, musí hrát hlavní roli komunity. Jako hlavní správci zásob obnovitelných zdrojů jsou předvojem k energetickému přechodu. Jejich silné stránky? Spousta vody a větru (velmi často), samozřejmě slunce, biomasy - zemědělské, lesní, domácí, z přípravy jídel.

S přáním nechat tento obnovitelný kapitál naživu se některé komunity rozhodnou převzít nebo získat kontrolu nad energetickými otázkami, snížit účty za energie své i svých občanů. Přitahovány příležitostmi k oživení místní ekonomiky a venkovských obcí (samotných nebo jejich skupin) se častěji chtějí stát 100% obnovitelnými.

Ale jak přejít od záměru k akci tváří v tvář nedostatku znalostí, nebo prostředků, nebo pokud máte pocit, že jste příliš malí na konání ?...

Proto byl napsán tento průvodce, aby vám pomohl rozvíjet vaši energetickou strategii. Pragmatický, praktický, přináší pohromadě zkušenosti partnerů a komunit zapojených do projektu Komunity pro zelenou energii. Po tři roky tak vyhledávali volení zástupci z venkovských oblastí, někteří zkušení a někteří méně, spolu s odborníky z 10 zemí v Evropě, ty nejlepší organizační, technické a finanční prostředky ke snížení spotřeby a výrobě energie z obnovitelných zdrojů. Ať už z důvodů administrativních, kulturních či ekonomických rozdílů v rámci Evropské unie, nemají všechna území stejné možnosti. Projekt „Komunity pro zelenou energii“ definuje metody, postupy a nástroje, které vám ulehčí práci! V této příručce najdete klíčové kroky pro definování strategie a vytváření vašeho akčního plánu. Proveditelného akčního plánu, sdíleného a prováděného všemi místními aktéry.

Závěrečná poznámka : protože nová řešení byla objevena v rámci sítí, které mohou doplnit postupy a nabídnout fórum, ve kterém mohou být výsledky vyhodnoceny, doporučuje tato příručka připojit se nejprve k těmto profesním sítím, a pak k evropskému Paktu starostů a primátorů.

Spolufinancováno z programu EU
Inteligentní energie – Evropa

Autoři plně zodpovídají za obsah letáku. Ten nemusí nutně reflektovat názor EU. Ani EACI ani Evropská komise nezodpovídají za způsob užití informací.

Towards 100 % RES rural communities
IEE/11/014/SI2.616363 – 100-RES-COMMUNITIES

PROČ SE STÁT 100% OZE REGIONEM ?

BUDOVÁNÍ POLITICKÉ VŮLE

Komunity pro zelenou energii začleňují problematiku energie do politického, strategického a systematického závazku ve prospěch místního rozvoje, a tak společně řeší hospodářské, sociální, environmentální a demokratické výzvy. Přebírají na sebe zodpovědnost za energetické otázky s ohledem na obecný zájem a veřejné služby.

Jacky Aignel,
prezident Le Mené (Francie)

Bud'te tvůrci vlastního života a rozvoje

Le Mené (západní Francie, 6 500 obyvatel) musí řešit mnoho výzev: podnebí je drsné, půdy jsou sotva produktivní, lidé jsou staří. Nicméně lidé ukázali, že tváří v tvář nepřízni osudu se dokáží vzchopit. Jacky Aignel, předseda Le Mené, a bývalý prezident sítě Rurener, řekl:

„Obnovitelné zdroje energie (OZE) tvoří bohatství pod nohama a nad hlavou: musíme to zaklepat. Naše vůle je směřování k soběstačnosti. Vytvořením několika dalších projektů bychom to mohli zvládnout v polovině období. Všichni se zapojili: města do tepláren na dřevo, zemědělci se shromáždili v družstvech pro lisovnu a kolektivní bioplynové zařízení, řemeslníci do nulových energetických domů, občané do občanských větrných mlýnů ... A lidé pochopili regionální přístup, který chceme nastavit. Jsme všichni spotřebitelé, ale také potřebujeme být aktéry našeho vlastního života a rozvoje.“

Udržte peníze doma místo jejich vyhazování oknem

Účast v energetické přeměně umožňuje snížit účty za energii a vytvářet místní hodnoty. Návratnost investic do OZE a opatření ke zvýšení účinnosti je často rychlá a vysoká! Region Waldviertler Kernland (13 sousedních obcí v Rakousku, 13 500 obyvatel) ušetřil díky investicím během pěti let a znovu zavedl do místní ekonomiky osm milionů EUR z roční částky 31 milionů za vývoz fosilních paliv.

Dnes je 75% elektrické energie dodáváno z OZE a 60% tepla je vyráběno v biomasových nebo bioplynových zařízeních.

S pomocí národních a regionálních fondů bylo vytvořeno více než 30 udržitelných pracovních míst v energetice.

Inaugurace občanského větrného parku Landes du Mené (Francie)

Od uhlí k OZE, období změny a vytváření nových pracovních příležitostí

Město Loos-en-Gohelle v severní Francii (7 000 obyvatel), traumatizované zavřením uhelných dolů v roce 1970 a ztrátou 220 000 zaměstnanců během 20 let, se připojilo k francouzské síti TEPOS („pozitivní energetická území“).

Díky vytvoření 350 přímých i nepřímých pracovních míst, která vznikla v souvislosti s eko-aktivitami a OZE v průběhu 10 let, si dnes vychutnává svou odolnost. Rozhovor se Jean Francois Caronem (starostou od roku 2001):

Co očekáváte od sítě TEPOS?

Vidíme tuto síť jako informační středisko, které se zaměřuje na „kmenové“ buňky změn, to znamená, metody a postupy, které umožňují městům a územím převzít nebo znovu získat kontrolu nad jejich energetickými strategiemi. Doufáme, že najdeme komplice v oblasti inovací a v odepření naší poslušnosti k zavedeným vzorům.

Odepření poslušnosti zavedeným vzorům : Co tím míníte?

Příklad : od roku 2000 jsem dával na vědomí svou averzi k elektrickému vytápění, této zhoubné francouzské módě. A tak projektoví lídři, sponzoři, kteří chtěli stavět v „obci“, prezentovali projekty motivované investičními náklady, provozem, klimatickou stopou, výběrem materiálů. Legálně jsem nemohl zakázat elektrické vytápění, ale byl jsem schopen podělit se o své obavy nepřidávat energetickou chudobu k ekonomické nejistotě, způsobené vysokými náklady vytápění ve Francii.

Jean Francois Caron, starosta Loos-en-Gohelle (Francie)

Zaměřujete se na vytváření „udržitelných“ pracovních míst. Horníci se posunuli na pracovní místa s vysokou přidanou hodnotou. Vyvolal tento vývoj nedůvěru obyvatel?

Pokud jste konzistentní, nesetkávejte se s nedůvěrou. Náš dvacetiletý výzkum v Loos-en-Gohelle je toho příkladem. Chtěli jsme být motorem udržitelné ekonomické „renesance“ při zachování našeho práva na chybu. Protože pokud máme povinnost jednat, máme také právo nedosáhnout všeho najednou!

Jakých konkrétních úspěchů jste dosáhli?

Máme výzkumné a rozvojové centrum pro eko-materiály a obnovitelnou energii, které má národní reference. Vítráme také konstrukční kanceláře, obchody, řemeslníky, kteří jsou v čele péče o kvalitu životního prostředí. Tato důslednost spojila kolem nás technické a finanční partnery, stát, region, Evropu při současném rozšíření atraktivnosti našeho území.

Boj proti energetické chudobě dnes a v budoucnu

Nedávna studie vypracovaná v pěti zemích odhaduje, že počet domácností trpících neodstatkem energie se v Evropě může brzy zdvojnásobit. Energeticky úsporná opatření v domácnostech, udržitelné městské plánování a nová řešení dopravy jsou klíčovými úrovněmi v prevenci silných sociálních dopadů.

PŘIPOJTE SE K EVROPSKÉMU Hnutí 100% OZE REGIONY

K pohonu úsilí vedoucích obcí poskytuje kampaň „Komunity pro zelenou energii“ jednotnou evropskou definici a on-line mapy 100% OZE komunit, založené na systému kritérií. Zdánlivě rozptýlené místní akce jsou propojeny a tím získávají politickou váhu při směřování k maximálnímu využití obnovitelné energie v Evropě.

Evropská definice a štítek 100% OZE komunity

Definice 100% OZE komunity byla projektovými partnery vytvořena velmi jednoduchým způsobem pro průkopnické komunity k ocenění jejich úsilí a jejich angažovanosti pro 100% OZE. Bylo specifikováno kolem 20 kritérií ve čtyřech osách. Uplatňují se postupně:

Region :

- nastaví cíle s ohledem na pokrytí své energetické potřeby z OZE (politická úroveň)
- vypracuje akční plán a specifická opatření (strategická úroveň)
- řeší energetiku integrovaným přístupem k místnímu rozvoji (úroveň systémového přístupu)
- uvádí do života specifické projekty (prováděcí úroveň)

Kassel, 2014 - Vyroční kongres 100% OZE regionů

Široká dohoda

100% OZE komunita je ochotná a schopná kompletně pokrýt svou potřebu energie (elektřinu, teplo, dopravu), případně vyrobit i více. Komunita řeší úsporu energie a energetickou účinnost holistickým a udržitelným způsobem. Podporuje takové cesty rozvoje, jejichž cílem je maximalizace tvorby regionálních hodnot.

Solární farma, Osnabrück (Německo)

Přístup 100% OZE vytváří spojení mezi městskými a venkovskými oblastmi s výhodami pro obě strany. Okolní venkovské oblasti s jejich početnými přírodními zdroji mohou vyrábět více energie než potřebují a profitovat tak z příjmu za vývoz přebytečné energie. Hustě obydlená města obvykle nemohou pokrýt svou energetickou potřebu plně z OZE z důvodu nedostatku místa. Ale například mají know-how a kapacitu investovat do energetické účinnosti a energetických úspor, do dopravy šetrné ke klimatu a do střešních FV jednotek.

Stále více a více měst v Německu hledá úzkou spolupráci se svými venkovskými sousedy, stejně

Posílení soudržnosti a solidarity mezi městy a venkovem

jako město a okres Osnabrück, nebo okres Steinfurt a město Rheine. Oba se účastní německého projektu „Hlavní plán 100% ochrany klimatu“. Jeho cílem je ukázat, jak města ve spolupráci se sousedními územími mohou do roku 2050 ve srovnání s rokem 1990 úspěšně snížit uhlíkové emise o 95% a svou energetickou spotřebu o 50%.

Opatření pro dopravu šetrnou ke klimatu, německý „Hlavní plán 100% ochrany klimatu“

KDYSI DÁVNO... JAK TO VŠECHNO ZAČALO

Vždy tu byli energetičtí průkopníci, kteří jsou součástí úspěšných příběhů o OZE municipalitách. Všechno může začít díky motivaci vizionářského starosty jako v Güssingu (Rakousko), nebo vlajkovým inovativním územním projektem jako v Le Mené (Francie). Nakonec může strategické plánování (dobrovolné nebo povinné) spustit politickou motivaci a provádění projektů.

Güssing: starosta vizionář

Na počátku 90.let čelil region Güssing na JV Rakouska spíše nevýhodným podmínkám : 50 let existence hraničního regionu podél železné opony poblíž maďarské hranice, nedostatek infrastruktury pro dopravu, minimální rozvoj a v důsledku toho nejnižší příjem na hlavu v Rakousku.

Pád železné opony a vstup Rakouska do EU byly dvě rozhodující události pro vynikající rozvoj regionu Güssing (cíl být regionem č. 1 v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj).

V roce 1992 najal starosta Vadasz technického odborníka, coby osobu zodpovědnou za systém odpadních vod a čističku. Hlavní myšlenky jsou vždy v pozadí: využití místních zdrojů k výrobě energie namísto nákupu fosilních paliv, vytváření udržitelných pracovních míst, zvýšení regionální přidané hodnoty a snížení emisí CO₂. V roce 1996 bylo v Güssingu založeno Evropské centrum pro OZE, aby profesionálně koordinovalo a realizovalo všechny projekty tohoto zaměření.

Během dvou následujících dekád vyrostly tři centrální výtopny na biomasu, dvě bioplynové stanice a mnoho dalších decentralizovaných projektů na využití solární energie. V roce 2014 dosáhl stupeň energetické nezávislosti 75%. V malém městě vzniklo 1 200 nových pracovních míst a 55 firem.

Občanský větrný park, Le Mené (Francie)

Biomasová výtopna, Güssing (Rakousko)

Územní a společná bioplynová jednotka, Le Mené (Francie)

Bionaftová stanice, Güssing (Rakousko)

SPOLUPRACUJTE

NEBUĎTE SAMI : SPOLUPRACUJTE VE SPRÁVNÉ MÍŘE

Realizovat akce může každá venkovská komunita, ale řídit komplexní strategii je mnohem komplikovanější! Možnost? Myslete a konejte v územním měřítku. Jaký územní rozsah je „dobrý“? Takový, kde se věci dějí? Kde se z kulturních a geografických důvodů vznikají projekty kolektivního rozvoje...?

Samozřejmě, i když zde musí být i další podmínky jako dovednosti, zdroje, kolektivní nástroje a služby.

Cort-Brün Voige, starosta Aller-Leine-Valley (Německo) před 100 % OZE mateřskou školou

Mimo institucionální rámec vznikla neformální spolupráce v Aller-Leine-Valley (Dolní Sasko, Německo). Cort-Brün Voige, starosta obce Rethem, energetického regionu „Aller-Leine-Valley“ říká:

„Region Aller-Leine-Valley vznikl původně k posílení místního obchodu mezi osmi obcemi, spojenými krásnou říční krajinou řek Aller a Leine. Političtí vůdci brzy zjistili,

Spolupráce bez hranic

že potenciál přírodních zdrojů pro rozvoj obnovitelných energií je obrovský. Ještě důležitější je, že všichni pochopili, že obnovitelné zdroje energie představují jádro území pro maximalizaci regionální přidané hodnoty. Starostové odsouhlasili, že bychom všichni měli jednat ve shodě, abychom se stali soběstačnými v naší místní produkci energie.

Na základě akcí našeho projektu LEADER jsme rozvíjeli součinnost při řízení. Řídící skupina hostí čtvrtletně starosty z osmi obcí a projektová skupina „obnovitelné energie“ je pracovní platformou pro širokou škálu zúčastněných stran a dokonce i soukromých osob.“

Provincie Lucemburk stanovuje kolektivní rámec a nástroje

Vyšší místní orgány nabízejí rady a společné nástroje místním komunitám. S podporou university v Lutychu a její agentury pro ekonomický rozvoj IDELUX přišla belgická Provincie Lucemburk s dynamickým nástrojem PEPS-Lux ke koordinaci přeměny svého území na „100% obnovitelné“. Naplnit tuto výzvu bude vyžadovat využití všech technických i lidských zdrojů, hledání nových možností financování i spojení obyvatel a místních zájmových stran při veřejném rozhodování. PEPS Lux chce koordinovat čtyři oblasti práce :

- technickou a metodickou podporu : k dnešku přijímá 14 obcí podporu pro analýzu struktury energie, emisí a akčních plánů,
- podporu strukturovaných projektů jako jsou kampaně za modernizaci bytových domů nebo využití OZE,
- využívání pracovního rámce a nástrojů k zapojení místních investorů do rozhodování: u smluv o závazcích, u webových nástrojů, v rámci klimatického parlamentu,
- dotahování „vnitřních“ akcí, příkladných akcí uvnitř instituce.

LIDSKÉ ZDROJE A DOVEDNOSTI

Kolektivní nástroje a služby nabízené vyššími místními orgány jsou cennou podporou, ale ne dostačující. Musíte mobilizovat své vlastní zdroje a dovednosti. Lidské zdroje v oblasti energetiky by měly být považovány za výnosnou investici, ne za náklad. Umožňují snížení nákladů díky úsporám energie a vytváření hodnot prostřednictvím nových projektů OZE.

Připravte si „sadu nástrojů ke startu a přežití“

Optimální „startovací sada“ zahrnuje tři pozice : technik-energetik, energetický poradce a projektový manažer. O tyto tři mise se mohou podělit komunity, které se zavázaly ke zpracování akčního plánu.

První - technik-energetik - provede diagnostiku a definuje akce na snížení energetické spotřeby v základních a mateřských školách, kulturních objektech, ve veřejném osvětlení ... Potenciál úspor je tak 2-3% ročně a poskytne snížení operačních nákladů. Návrh „investice“ závisí na nákladech na uspořené energii a na souvisejících přídatných nákladech – činí obecně méně než čtyři roky.

Druhý - energetický poradce - poskytuje občanům objektivní rady nezávisle na soukromých společnostech a dodavatelích energie.

Školení v oblasti biomasy, projekt 100% OZE komunity (Francie)

Třetí - projektový manažer - „zhudební“ strategii definovanou místními orgány po konzultaci s místními zainteresovanými stranami.

Jejich každodenní práce : spouští studie, identifikují potřeby (vzdělávání, informace, technologie), vytváří kolektivní hnací sílu, rozvíjí projekty, hledají financování, budují monitorování a modelování nástrojů.

Proč zvyšovat úspory energie v privátním sektoru? Evropské domácnosti představují více než polovinu veškeré spotřeby energie a produkce emisí skleníkových plynů.

Ne bez mého energetického týmu

Nejnovejším úspěšným příběhem o klimatické ochraně a udržitelné energii v Rakousku jsou Klimatické a energetické modelové regiony (CEMR). Skupina sousedních obcí tvoří CEMR, jehož cílem je krok za krokem dosáhnout energetické soběstačnosti do roku 2030 nebo 2050.

K získání štítku CEMR je nutné založení energetického týmu. Ten by měl zahrnovat 5 až 15 osob včetně starostů, poradců z oblasti energetiky a životního prostředí, zástupců obecních administrativ, místních podnikatelů, zainteresovaných občanů a energetického manažera. Předseda by měl být zvolen na politické úrovni, pravděpodobně starosta, kterému po technické stránce asistuje energetický manažer, expert a řídicí síla ... Každý člen energetického týmu je zodpovědný za určitý sektor (OZE, energetická účinnost, doprava, informování veřejnosti, účast občanů, zahrnující školy

Pojízdná termografie: inovativní systém dobře adaptovatelný ve vesnicích (Francie)

s energetickými náměty, místní podnikatele, finance, účetnictví ...). Iniciativa CEMR byla odstartována v roce 2009 s 35 regiony. V roce 2014 jich již bylo 112 představujících 1 186 obcí s 2,7 milionů obyvatel.

KROK ZA KROKEM

POČÁTEČNÍ HODNOCENÍ : CÍL A METODY

Když chcete letět do Austrálie, nepotřebujete znát cenu jízdenky metra v Sydney! Pro stanovení energetické základny potřebujete získat jen tolik informací, abyste mohli usměrňovat akce. Neztrácejte spoustu času a peněz na začátku.

Neutopte se v číslech, mějte reálné ambice

Zpracování akčního plánu začíná diagnostickou fází. Následuje prošetření všech možných akcí s cílem vybrat jich několik. Tato diagnóza by měla být jednoduchá, vzdělávací a neměla by být utopena v detailech, protože rozpočty jsou napjaté. Diagnóza stanovená z regionálních, resp. národních poměrů je dostatečná, aby umožnila zúčastněným stranám

– voleným zástupcům, ale i firmám, zemědělcům, občanům ...- seznámit se s řádovou spotřebou a výrobou energie a vizualizovat dráhu přechodu. Kolik větrných elektráren, solárních panelů, biomasových výtopen bude třeba v roce 2020, 2050? Jak moc energie musíme každoročně ušetřit?

Julien Frant, energetický manažer území „Albigeois et des Bastides“ (Francie)

Méně je často více

Julien Frant, zodpovědný za energii a klima v Pôle de l'Albigeois et des Bastides, říká:

„Naši volení zástupci se nechtěli ztrácet ve vyčerpávajících, dlouhých a drahých diagnózách. Vybrali jsme uhlíkovou analýzu (bilanční metodu ADEME). Emise v oblastech, ve kterých nemáme mandát (odpady, jídlo, silnice,...) nebyly hodnoceny. Diagnóza byla zkompletována krátkou analýzou ekonomické a klimatické zranitelnosti.“

Míra podrobnosti stačila, uvážíme-li, že nejistota některých údajů se blíží 30%! Kromě toho naše výsledky jsou obecně v souladu s údaji zjištěnými v jiných územích, nebo na národní úrovni. Dále jsme postupovali k hrubému zhodnocení založenému na klíčových územních hodnotách a regionálních poměrech. Za velmi nízkou cenu jsme získali výsledky stejného řádu.“

Jednoduchý a rychlý: Nástroj „Ke 100% OZE“

V rámci projektu Komunity pro zelenou energii vyvinuly Solagro a CLER jednoduchou, rychlou a levnou metodu- nástroj „Ke 100 %OZE“. Je použitelný ve všech evropských zemích a vytváří vizi cílů a úsilí k jejich dosažení ve všech sektorech a pro všechna použití : elektřinu, teplo a dopravu. Tento nástroj poskytuje výrazné grafy pro vizualizaci vzdálenosti k cíli a pomáhá nastavit okamžitá a účinná opatření.

Změny aktivit v zemědělství a lesnictví a využívání krajiny

Zemědělství je na evropské úrovni zodpovědné za 10% přímých a nepřímých emisí skleníkových plynů. Avšak rostoucí les a půdy pohlcují uhlík ve výši 7% ve Francii. Z důvodu sledování bilance skleníkových plynů v zemědělství používají proto některá území ve Francii nástroj Clim'Agri, který poskytuje územní údaje a navrhuje opatření v zemědělství.

VYPRACOVÁNÍ SEAPU : MOBILIZACE ZAJINTERESOVANÝCH STRAN

Když je hotová počáteční analýza, startuje úvaha o akčním plánu. Vypracování „seznamu akcí“ je nutné, protože umožňuje vidět, kde jsou akce potřebné. Ale pamatujte, projekty se neobejdou bez místních investorů. A i když první vybrané cesty nejsou nutně ty nejefektivnější, musí být oceněny pro získávání zkušeností.

Skutečná práce začíná v okamžiku, kdy je iniciována první akce. Zvládli jste vytvořit nebo posílit vibrující dynamiku; první viditelné výsledky dávají důvěryhodnost vašemu akčnímu plánu, který naštěstí nemá srovnání, které by vás rušilo. Nastává čas posunout se k dlouhodobému plánu, jak se stát 100% OZE komunitou.

V této fázi bude cenná detailní diagnóza, založená na multikriteriální analýze, k prověření prioritních akcí a jejich zhodnocení v průběhu času.

K dosažení svého cíle musíme postupovat krok za krokem, začít tím prvním, kterým je mobilizace dovedností a zdrojů.

Pracovní seminář, Mirna Valley (Slovinsko)

Energie, poslední využití dřeva, konstrukce je první

V říjnu 2006 zorganizovala Asociace vlastníků lesů v Mirna Valley ve spolupráci se slovinským E-forem veřejné konzultace k propagaci využití biomasy k energetickým účelům. Přítomny byly všechny

Čerstvé nápady využití biomasy v Mirna Valley

zúčastněné strany: vlastníci lesů, potenciální uživatelé, rozhodovatelé, experti (lesní manažeři, výrobci zařízení) a investoři.

Nápady byly vloženy do obecního plánu rozvoje a úřady zorganizovaly realizaci těchto plánů lokálními investory a developery. Obec Šentrupert, ve které teď roste turistika cílená na OZE, je modelovým příkladem kreativních nápadů.

Národní porota pro vylepšení SEAPu ve Foiano della Chiana

Italská obec Foiano della Chiana (10 000 obyvatel) sestavila „všelidovou porotu“ pro sdílení strategie energie a ochrany životního prostředí 2014-2020. Výběr poroty o 40 členech kopíruje vzorek reprezentující občanstvo. K těm byli zahrnuti místní experti.

Porota se zapojuje tam, kde se náhradou zdrojů řeší v soukromém i veřejném sektoru snížení emisí skleníkových plynů, a do tvorby akčního plánu.

Fotovoltaický systém na veřejné budově (Itálie)

A ... AKCE!

Kromě definice místní energetické strategie, jejímž nástrojem je společný SEAP, existují dvě dimenze akcí: zprvle projekty rozsáhlého územního zájmu (obecní větrné projekty, kolektivní biplynová jednotka, síť centrálního zásobování teplem na bázi dřeva...) a zadruhé územní animační akce, spočívající v násobných instalacích projektů malého rozsahu (FV na střeších bytových domů a farem, zateplení privátních objektů...). Příklady:

Bioplynová digestoř (Francie)

Bioplynové schéma v Albigeois a Bastides

Pole de l'Albigeois et des Bastides (PAB, JZ Francie) provedlo v roce 2012 územní bioplynovou studii s cílem využít organické substráty.

Hlavní výstupy zahrnovaly: propagaci příležitostí kolektivního vzdělání o rozvoji bioplynových projektů, zjištění bariér, optimalizaci velikosti zdroje (z 350 kWe na 1 MWe), typologii a lepší umístění jednotky. Mapována byla úložiště

surovin (typ, množství, energetický potenciál) stejně jako počty potenciálních zákazníků bioplynu (teplo, příspěvky biometanu do sítě). Vzniklo dobře rozlišené zónování:

- vhodné oblasti pro kolektivní a územní projekty,
- vhodné oblasti pro bioplynové zdroje na farmách, individuální nebo malé kolektivní,
- vhodné oblasti pro všechny typy projektů,
- prioritní oblasti méně vhodné.

Mobilizační úsilí farmářů se zaměřuje na nejhodnější území, i když projekty mimo tato území mohou být podpořeny veřejnými dotacemi.

Opakovatelný model izolace škol

Vývoj normalizovaných zařízení usnadňuje financování projektů se zárukou vysoké úrovně výkonu.

Model tepelně izolovaných škol vyvinutý v Rakousku odlišuje sám sebe od „normální“ tepelné izolace díky vyšší konečné úspoře energie a snížení CO₂. Realizují se instalace OZE a používá se ekologický stavební materiál. Dále jsou brány v úvahu sociální cíle, jako je větší pohodlí nebo vyšší kvalita života. Modelová tepelná izolace by měla být opakovatelná v jiných obcích. Modelová tepelná izolace 11 škol v hodnotě 4,4 mil EUR byla financována rakouským Klimatickým a energetickým fondem v roce 2013. Financování je limitováno 50% celkových nákladů, resp. částkou 600 000 EUR na projekt.

Tepelná izolace školy v Albrechtsbergu (Rakousko)

Kontrola SEAPu a pokračování

Při vyhodnocení zůstaňte pragmatiky! Vyhodnocení akčního plánu komunity Val d'Ille (Francie) začalo v roce 2008, pomalu se rozrostlo na desetistránkový dokument se souhrnnou tabulkou na jednu stranu. Poskytuje jednoduchý způsob, jak sdílet dosažený pokrok. Samozřejmě je nutno stále chodit mezi volené zástupce a zaměstnance. Monitorování akčního plánu se zkoumá jednou ročně během zvláštního zasedání exekutivy. Sozig Rouillard, SEAP manažer, poznamenává: „Současná slučovací forma perfektně vyhovuje potřebám pracovní skupiny. Detailní vyhodnocení používáme pouze pro akce, které chceme zkoumat blíže. Vyhodnocení všech akcí by trvalo příliš dlouho a stálo by ve srovnání s učenými rozhodnutími zbytečně moc peněz.“

FINANCOVÁNÍ PROJEKTŮ ÚZEMNÍHO ZÁJMU

Financování projektů, vč. těch rozsáhlých, se stále více opírá o občanské účastnické fondy nebo soukromé nadace. Některé 100% OZE obce půjčují nebo dávají přímou podporu občanům na budování nebo renovaci jejich bydlení. Příklad najdeme ve Skotsku nebo v České republice.

Velká loterie podporuje větrné farmy

Point and Sandwick Development Trust (PSDT), jehož budování začalo v roce 2014, bude největším komunitním energetickým projektem nejen na Western Isles, ale i ve Velké Británii. Donald John MacSween (PSDT) uvedl: „Klíčovým momentem takového projektu, jako jsou např. větrné farmy vlastněné celou obcí, je to, že veškerý zisk jde zpět obci.“ Trust nahlíží na komunity jako na významnější celky než jsou Point a Sandwick, proto zamýšlí podporovat obce v celé oblasti.

Největší výzvou je pro komunitní projekty financování. Případ iniciovaný PSDT byl dostatečně přesvědčivý pro Velkou Loterii - fond nazvaný „Rostoucí majetek společenství“. Tomuto schématu byl tak svěřen jeden milion liber. Dále byl získán vlastní kapitál v hodnotě tři miliony liber, vytvořený fondy Velké Loterie, Skotským sociálním investičním fondem a Státním skotským investičním fondem CARES pro OZE, spolu se zbývajícími prostředky z fondu Santander. To poskytlo jistinu a záruku pokračování Coop bance.

Celkem získala komunita 15 milionů liber na projekt o 9 MW, který se skládá ze tří turbin Enercon. Jsou 145 m vysoké, situované v Beinn Ghrideag na ostrově Lewis. Předpokládaný generovaný příjem by měl

Realizace větrné turbíny, projekt PSDT (Skotsko)

činit jeden milion liber ročně, resp. 25 milionů liber za dobu životnosti projektu. Ekonomický dopad znovuinvestovaného příjmu vytvoří nebo udrží 100 stálých pracovních míst na plný úvazek.

Jindřichovice pod Smrkem: finanční podpora občanům

Jindřichovice pod Smrkem (624 obyvatel), byly první českou obcí, která přijala strategii energetické soběstačnosti založené na OZE (v roce 2000 !). Dnes má obec větrnou elektrárnu (2x 600 kW), fotovoltaiku (131 kW), biomasovou výtopnu pro pět veřejných budov (350 kW) a 34 m² solárně termických instalací.

Jindřichovice se snaží přilákat nové obyvatele, kteří hledají dobré životní prostředí. Od roku 2008 vybudovaly 8 nízkoenergetických rodinných domů s tepelným čerpadlem (58 kW) a solární termikou, nebo zelenou střechou. Informační centrum pro životní prostředí, situované u paty větrné elektrárny, nabízí prohlídky s průvodcem pro jednotlivce i skupiny, vč. programů pro školy.

Posledních 10 let podporuje obec ze svého fondu instalace OZE u občanů (kombinací půjčky a dotace), ze kterého ročně vyplatí na 100 000 korun...

Informační centrum u paty větrné elektrárny (Česká Republika)

ZŮSTAŇTE VE HŘE

DOSÁHNĚTE NA EVROPSKOU ÚROVEŇ, PŘIPOJTE SE K PAKTU STAROSTŮ A PRIMÁTORŮ

Pakt starostů a primátorů je hlavní evropské hnutí zahrnující místní a regionální autority, které se dobrovolně zavázaly ke zvýšení energetické účinnosti a využití OZE na svých územích. Signatáři Paktu si dávají za cíl dosáhnout a překročit závazek EU snížit do roku 2020 emise CO₂ o 20%.

Pakt starostů a primátorů se pro venkovské komunity stává dosažitelným

Hnutí Paktu, iniciované velkými městy a propagované jejich starosty, se příliš nehodilo venkovským obcím, které byly nakloněny této výzvě ke klimatické změně. V důsledku toho představil Pakt v roce 2012 možnost SEAPu (Akčního plánu pro udržitelnou energii) společného pro více malých obcí. Jak ukázalo základní šetření ve venkovských komunitách, provedené jako součást projektu Komunity pro zelenou energii, je společný SEAP jedinou cestou, jak čelit těmto těžkostem kolektivně. Podmínky jsou:

sousedící samosprávy se shromáždí v rámci území do skupiny (např. s cca 10 000 obyvateli), která je konzistentní z hlediska navazujících geografických hranic a je organizována kolem demokratického a reprezentativního vedení. Skupina se zabývá budováním společné vize, připravuje inventuru emisí a definuje soubor akcí k realizaci a monitorování, vždy individuálně a společně ve zvažovaném území. Tento přístup je neefektivnější díky sdílení a sjednocování jak dovedností a zdrojů, tak možných úspor.

Itálie : neočekávaný úspěch

V srpnu 2014 byla více než polovina z 5 400 evropských municipalit-signatářů Paktu italských, od Merana po Lampedusu. Toto číslo bylo dosaženo díky mimořádnému zapojení nad-obecních vlád a díky mnoha iniciativám a kampaním podobných Paktu.

Podpis Paktu

Vždy existuje cesta, jak se k Paktu připojit!

Několik rumunských obcí vyjádřilo své přání podepsat Pakt starostů a primátorů s podporou územního koordinátora – Rady okresu Bacau. Ta spolupracovala s univerzitou „Vasile Alecsandri“ v Bacau a pomohla obcím vypracovat základní emisní inventuru (BEI) díky nabídce technické podpory, databází a požadovaných expertíz. Definování akcí v SEAPu bylo především odpovědností místních komunit v závislosti na jejich životních potřebách a v souladu s rozvojovými plány. Hledání finančních zdrojů proběhlo s podporou Rady okresu Bacau.

Jiný příklad: Pole de l'Albigeois et des Bastides – území spojuje pět venkovských sdružení obcí kolem společného SEAPu - řízení tohoto rozsáhlého území s 57 000 obyvateli v pěti sdruženích obcí je Paktem registrováno jako jedna soudržná entita, která je schopna dosáhnout kolektivního závazku snížení emisí CO₂. V souladu se členstvím ve formě „skupiny singatářů“ zpracovává region akční plán, který nabídne ke schválení Paktu. Tento program přinese dohromady akce územního rozsahu a další specifické akce, týkající se každého sdružení obcí ve vztahu k jeho vlastnímu potenciálu. Bude samozřejmě postavený společně a pro všechna sdružení obcí, z nichž každé se zapojí do plnění tohoto akčního plánu podle uvážení.

SÍTĚ A NÁSTROJE

Venkovské komunity mohou dychtit po zkušenostech, nástrojích, metodách a technických řešeních v oblasti energetické účinnosti budov a dopravy, přizpůsobených jejich omezením a specifickým.

V rámci sítě si mohou vyměňovat operace, úspěchy, neúspěchy a výsledky.

K výměně obcím napomáhá několik nástrojů. Twinningové (dvoustranné) operace jim pomáhají

Madarští návštěvníci ve Skotsku

vytvořit si zvláštní vztah k vybranému území, které čelilo nebo řešilo stejné otázky předtím. Poznávací zájezdy pořádané v síti jim také pomáhají pochopit jiná území a to, co v nich vzniká.

Je naprosto nezbytné další vzdělávání volených úředníků a techniků. Zvědavost není špatná věc, právě naopak.

Čeští účastníci druhé studijní cesty v Amstettenu (Rakousko)

Česká Republika

Pomocné výpočtové nástroje

<http://nkn.fsv.cvut.cz/>

Národní Kalkulační Nástroj II slouží ke zpracování energetické bilance budov a stanovení dílčích dodaných energií na vytápění, chlazení, nucené větrání, přípravu teplé vody a osvětlení.

<http://www.uhlikovastopa.cz/>

Kalkulačka uhlíkové stopy počítá množství emisí skleníkových plynů, které produkujeme v každodenním životě.

<http://www.vypocitejto.cz/energie/uspora-elektriny.html>

Porovnání elektrické spotřeby dvou spotřebičů.

http://www.energyglobe.com/cs_cz/eon-energy-globe-award-cr/

E.ON Energy Globe Award ČR oceňuje projekty a inovativní nápady v oblasti životního prostředí a úspor energií.

<http://www.mpo.cz/dokument6794.html>

Nástroj pro výpočet primární úspory CO₂ dosažené změnou použitého paliva.

<http://www.ekowatt.cz/cz/spoctete-si-sami>

Nástroj pro výpočet energetické účinnosti rodinného domu a nákladů ne energie.

Národní síť

<http://spov.org/aktuality/default.aspx> Spolek pro obnovu venkova ČR

Webová stránka projektu

http://www.100-res-communities.eu/czech_cze Komunity pro zelenou energii

EVROPSKÉ SÍTĚ

- Pakt starostů a primátorů je hlavním evropským hnutím zahrnujícím místní a regionální orgány, které se dobrovolně zavázaly zvýšit energetickou efektivnost a využívat obnovitelné zdroje energie na svém území.

http://www.paktstarostuaprimatoru.eu/index_cs.html

- Hnutí Komunity pro zelenou energii usiluje o propagaci místních přístupů ke 100% obnovitelné energii jako nového normálu.

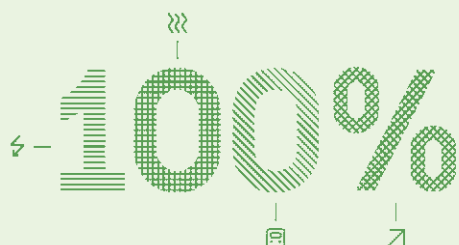
<http://www.100-res-communities.eu/cze>

- Evropská liga OZE je soutěž měst a obcí ve využívání obnovitelných zdrojů energie.

<http://www.res-league.eu/cze>

- Rurener je síť malých venkovských komunit směřujících k energetické neutralitě.

<http://fr.rurener.eu/>

KOMUNITY PRO ZELENOU ENERGIÍ

100% RES COMMUNITIES

Editorial Coordination: Solagro (France)

Content: Partners of the 100 % RES Communities Project

Graphic Design: Eric Péro (Spyro) www.imageric.fr

April 2015

@Solagro.

